

Idees

‘Nighthawks’

Agustí Colomines

Aquests dies de calor benigna a la Garrotxa he repassat (perquè l'estiu és sempre això, oi?) el catàleg de l'exposició retrospectiva que la Tate Modern va dedicar el 2004 a Edward Hopper amb un títol ben precís: *Transformació del real*. A mi Hopper em fascina i recordo que hauria volgut anar a la capital britànica per contemplar els seus quadres, però no va poder ser i em vaig haver de conformar amb l'esplèndid catàleg que ara tinc a les mans gràcies a l'amiga Sílvia Còppulo, que és qui va regalar-me'l.

Hopper ha posat color a la visió dels Estats Units que he tingut durant molt de temps. Les figures solitàries en restaurants o en miserables habitacions d'hotel. Les escenes que s'entreuen a la nit o a la matinada a través de les finestres de cases, apartaments o bars. Com deia el mateix Hopper, amb els seus pinzells volia capturar “la sufocant i vulgar vida de les petites ciutats d'Amèrica i, rere d'això, la trista desolació del nostre [del seu, per tant] paisatge suburbà”. Qui no ha vist alguna vegada aquella espectacular tela de Hopper anomenada *Nighthawks*? Si hi ha qui la recorda, al quadre no hi deu haver vist cap ocell enganyapastor, que és el que vol dir el mot que li dóna títol. Hi deu haver vist, en canvi, quatre figures humanes dins un desolat bar a la cantonada de Greenwich Avenue, en una cruïlla de

“Hopper ha posat color a la visió dels Estats Units que he tingut durant molt de temps”

carrers desèrtics: dos homes, un dels quals seu d'esquena a la vitrina panoràmica –que és la perspectiva del pintor des de fora– i l'altre, de traços angulosos, amb barret i un cigarret entre els dits s'està al costat d'una dona pèl-roja, enfundada en un vestit vermell, que es mira el que té a les mans, mentre el cambrer, cofat amb un d'aquells barrets que abans portaven els venedors de gelats, observa la silenciosa parella. És clar que el nom del quadre no fa referència a cap ocell, sinó al fet que aquesta espècie es caracteritza per fer vida nocturna i que sol volar entremig dels ramats (que és la metàfora de qualsevol ciutat), per cercant-hi menjar. La font de la vida, al capdavant.

La solitud que Hopper volia representar es manifesta en els claroscurs i la composició de l'escena, en el silenci que transmet a través d'una evident tensió psicològica. Una atmosfera que s'assembla força –almenys això és el que diuen els estudiosos– a alguns dels sòrdids contes de Hemingway que Hopper admirava tant. És la realitat allò que aquest quadre reflecteix? No, és clar que no. Però podria ser-ho, perquè em temo que la realitat només pot ser retratada de manera cartogràfica, abstracta i imprecisa. Com la història que, des del temps d'Heròdot, s'escarrassa a esbrinar per què les coses són com són, encara que no es compreguin.

El tabú de Flandes

Ramon Tremosa

Catalunya no és Flandes i encara menys Montenegro. No entenc, però, per què a la premsa catalana (a excepció de l'*Avui* amb comptagotes) no hi ha pràcticament notícies sobre l'actualitat política de Bèlgica. Sembla que és tabú parlar de Flandes i de les reclamacions polítiques d'alguns dels seus partits.

El primer de juny d'enguany el Parlament belga ha acordat debatre una proposta legislativa presentada pel partit independentista flamenc Vlaams Belang, nova marca de l'il·legalitzat partit Vlaams Blok, acusat per l'estat belga de xenofòbia i de racisme. La proposta esmentada demana la dissolució de l'estat belga en dos estats independents: Flandes (sis milions d'habitants de parla neerlandesa) i Valònia (quatre milions d'habitants de parla francesa). Tot i la vehement oposició dels partits valons, amb plena unanimitat de 51 diputats, 77 dels 78 diputats flamencs van votar de prendre en consideració aquesta proposta de debat.

Gerolf Annemans, líder de Vlaams Belang, va dir que l'estat belga ha estat responsable de dos segles d'opressió lingüística i cultural de Flandes, al mateix temps que justificava la proposta de secessió basant-se també en els dos fets següents: d'una banda, la clara preferència dels flamencs pels partits liberals i democratacristians, partidaris del lliure mercat, en contraposició a la clara preferència dels valons pels partits socialistes; i d'altra banda, per la voluntat creixent dels flamencs de deixar de subsidiar els valons. I és que, segons alguns estudis, el dèficit fiscal de Flandes amb l'estat belga, quasi equivalent al superàvit fiscal de Valònia amb l'estat belga, hauria estat oscil·lant entre el 6 i 8% del PIB de Flandes dels darrers anys (6,6% de mitjana per als primers anys noranta: F. Wislade, *EU Cohesion policy: facts, figures and issues*, Oxford University Press, 1996).

Aquesta notícia ha passat completament desapercibuda a casa nostra, mentre que ha ocupat espais destacats a la premsa de França i Holanda. El 31 de maig d'enguany el primer ministre belga Guy Verhofstadt va dir al Parlament Europeu que Bèlgica era un exemple d'estat federal multinacional a Europa i que podria servir de model per a la Unió Europea. Nigel Farage, diputat britànic, li va respondre amb les paraules següents: “...fa gràcia que el primer ministre belga vulgui donar lliçons als altres 24 estats nació membres de la UE, quan té prou problemes dins de casa i quan algunes enquestes recents indiquen que a Flandes més del 51% dels habitants són partidaris de la independència”.

El Vlaams Belang va obtenir quasi un milió de vots en les darreres eleccions al Parlament de Flandes de 2004 (24,1% del vot flamenc) i va aconseguir 32 dels seus 124 diputats. Stephen Pollard va escriure a *The Times* que “el Vlaams Belang no té res a veure amb el racisme o la xenofòbia; les autoritats belgues el persegueixen i criminalitzen per causa del seu independentisme” (24.04.2004). A veure si aquesta tardor, en què hi haurà eleccions municipals a Bèlgica, en sabem més coses amb molt més detall.